

PETRKLÍČ

a jiné povídky

KAREL KALECKÝ

Karel Kalecký

PETRKLÍČ

a jiné povídky

OBSAH

PETRKLÍČ	2
<hr/>	
PETRKLÍČ	4
ODPOČINEK V LESE	16
TENKRÁT V ROKOLI	27
MAJINA ODYSEA	42
BUBÁK	68
STRAŠÁK NA POLI	89
COPYRIGHT	98

Petrklíč

(7. 1. 2014)

/Před svým svědomím se neschováš, ale když ti druhý odpustí,
můžeš ho mít čisté./

„Co to neseš?“

„Petrklíč.“

„Na co?“

„Do školy.“

„Co to bereš?“

„Talířek.“

„Na co?“

„Přece na ten petrklíč.“

„Dej ho do vody, aby nezvadl.“

„Dám.“

„Jedl jsi?“

„Jedl a jdu si lehnout, bolí mě hlava.“

„Tak běž, dobrou noc.“

„Dobrou.“

„Pusu.“

To byl dialog mezi mámou a jejím synem, v neděli, kdy máma sledovala v televizi svůj oblíbený pořad.

Martin samozřejmě nejedl. Nebylo mu dobře od žaludku. A moc dobře věděl proč.

Pomalu stoupal po schodech do svého podkrovního pokojíku.

„Petrklíč, slunečním kovovým leskem ozářený,“ drmolil pořád dokola. „Petrklíč, slunečním kovovým leskem ozářený.“

Otevřel okno a talířek s petrklíčem položil na venkovní parapet. Zavřel, převlékl se do pyžama a teplákovou soupravu se zbytkem oblečení srovnal na židli u své postele. Přidal čepici přes uši s pletenými rukavicemi a ošoupané kopačky. Lehl si na záda a hleděl do stropu. Horečnatě přemýšlel. Musí něco udělat, protože se tak rozhodl. Jenom si nebyl jistý, jak. Jestli to vůbec půjde a co se potom stane. Měl docela přirozeně strach.

Vzpomínal, jak ho táta učil lézt po skalách.

„Tři pevné body, výstup,“ opakoval si. „Tři pevné body, výstup.“

Pokoušel se usnout. Dlouho to nešlo. Nakonec ho snad spánek přece jenom přemohl, ale měl pocit, že nespal vůbec. Byl to spíš takový polospánek.

Najednou zjistil, že je za půl hodiny půlnoc a zatrnulo mu.

Soustředěně se snažil překonat strach. Uklidnil se a čekal. Do půlnoci. Máma ho ani nekontrolovala jako jindy. Asi myslela, že už spí, a nechtěla ho budit. Tentokrát byl docela rád.

Po půlnoci to bude přesně den a rok, co se to stalo. Viděl to pořád před očima. Pokaždé před usnutím. Usínání se od té doby pro něho stalo peklem.

Pohlédl na okno. Z místa, kam odložil talířek s petrklíčem, vycházela slabá zář, která ho fascinovala.

Obě ručičky se přehoupaly přes dvanáctku.

Srdce se mu rozbušilo, jako zvon ohlašující půlnoc.

To byl povel.

Rychle se oblékl. Tričko, teplákovou soupravu a ponožky. Obul kopačky, nasadil zimní čepici a rukavice.

Otevřel okno do letní noci. Do nebývale mlhavé letní noci.

Na porcelánovém talířku ležel docela malý klíček, slunečním kovovým leskem ozářený.

„Tak přeci,“ zamumlal v duchu, když klíček zahlédl.

Opatrně ho vzal a uložil do kapsy u tepláků. Zatáhl zip.

Rozhlédl se.

V mlze zahlédl sotva viditelné obrysy provazového žebříku. Byl v dosahu okna, ovšem mlha a tma zkreslovala vzdálenost. Martina zalilo horko. Počítal s obyčejným žebříkem. Už ale nemohl couvnout. Natáhl ruku a přitáhl ho k sobě.

Jeden, dva, tři, výstup.

Ocitnul se na žebříku.

Lehký vánek si se žebříkem i s Martinem pohrával podle vlastních not. Pohupoval s nimi ze strany na stranu, občas je otočil kolem své osy a zase zpátky. Martin se ale, hoden své vrozené zarputilosti, držel jako klíště a nepustil se.

Jeden, dva, tři, výstup.

Kopačky se docela hodily, nesmekaly se.

Jeden, dva, tři, výstup.

Jeden, dva, tři, výstup.

Mlha mu pomohla. Neviděl hloubku pod sebou a tak se nebál.

Jeden, dva, tři, výstup.

Jeden, dva, tři, výstup.

Měl pocit, že spolu s ním stoupá celý žebřík.

Jeden, dva, tři, výstup.

Jeden, dva, tři, výstup.

To netrvalo věčně.

Všechno jednou skončí.

Vítr se ztišil. Žebřík se uklidnil.

Martin povolil křečovitě stažené prsty. Cítil, že se chvěje po celém těle, byl propocený a měl husí kůži, ačkoliv mu bylo teplo. Poznal příznaky vyčerpání, znal je z fotbalu.

Navzdory tmě se objevily nejasné obrysy mříží s docela malou brankou. Slunečním kovovým leskem ozářenou. Martin vzrušením zatajil dech a zaváhal. Ihned poté vsunul klíček a odemkl.

Jeden, dva, tři, výstup.

Protáhl se dovnitř. Mlha se rozestoupila a vytvořila alabastrové stěny jakési rozlehlé haly. Přestože byla noc, bylo dost světla na to, že se dalo rozeznat množství různých dveří s číslicemi.

Zvedl hlavu ke zdroji osvětlení. Zahlédl měsíc jako koláč a plno hvězd.

„Jak ses sem dostal?!“ zahřměl mužský hlas.

Vylekaný Martin ukázal na provazový žebřík. Rozhlédl se, ale nikoho neviděl.

„Sám bys to nikdy nedokázal! Někdo ti musel poradit!“

„Slyšel jsem hlas.“

„Jaký hlas?“

„Hlas ve mně.“

„To máš tedy štěstí. Já ten hlas slýchávám poměrně často,“ už smířlivým tónem pravil starší muž, jenž právě vyšel z mlhy jedné ze stěn. Vousatý, oblečený v bílém lehkém rouchu. V ruce velikou knihu.

„Vy to tu máte na starosti?“ osmělil se Martin.

„Tak trochu. Jsem tu něco jako správce,“ řekl muž s úsměvem. „Můžeš mi klidně tykat hochu. My si tady všichni tykáme.“

Prohlížel si Martina a hladil si zamýšleně vousy. Při pohledu na jeho kopačky se sotva znatelně pousmál.

„Pověz mi, proč jsi přišel?“

„Přišel jsem za Jirkou Černým. Byl to můj nejlepší kamarád.“

Martin se podíval muži do očí. „Musím ho vidět!“ řekl naléhavě. „Pomůžeš mi? Prosím.“

„Jistě, jistě, samozřejmě že pomohu.“ Muži se rozjasnila tvář. „Moc dobře vím, o koho jde. Budeš překvapený, Martine.“

„Odkud mě znáš?“

„Jirka mi o tobě vyprávěl. Vím všechno o vás dvou, fotbalových maniacích. Kolikrát říkal: ‚Je to takovej blázen, že bych se vůbec nedivil, kdyby se tady jednou objevil.‘“

„To že řekl?“ zakřenil se Martin.

„Jo, to řekl.“ Muž se šalamounsky usmál. „A řekl mi toho ještě mnohem víc. Třeba že jste byli taková pouliční bojovníci. V pravém slova smyslu uličníci. Protože ulice byla vašim hřištěm a dvě cihly bránou.“

„To je pravda. Spolu jsme pořádali pouliční turnaje. On byl náš nejlepší brankář. Měl to v krvi. Jedinej, kdo mu dokázal vstřelit gól, jsem byl já. Jednou jsme se dostali i do okresních novin, že nemáme kde hrát,“ řekl Martin a zastavil se.

„Vážně?“ podivil se muž. Chytil Martina lehce za loket: „Ale nemůžeme se zdržovat. Máš tu jenom vyměřený čas,“ řekl a dodal: „Takoví, jako on, jsou v oddělení sedm.“

Přešli napříč halou ke dveřím číslo sedm.

„Dobře mě poslouchej! Připrav se na ostré světlo, ať tě neoslň. Nesmíš překročit práh, rozumíš! Ty Jirku uvidíš, ale neuslyšíš. On tě uslyší, ovšem neuvidí. Jinak to nejde. Až ti dám pokyn, můžeš mluvit. Ano?“

Martin kývl na souhlas.

Muž rázně otevřel dveře.

Co bylo za nimi, Martinovi doslova vyrazilo dech. Nejdřív ho udeřilo do očí prudké slunce, a když oči přivykly, objevilo se skutečné, nefalšované fotbalové hřiště. A na něm parta kluků hrála fotbal. Kolem dokola stolky s jídlem a pitím.

„Vy tady máte hřiště!“ vykřikl Martin. „Páni...“

Prudce sebou pohnul a už chtěl vběhnout na plac. Ale měl štěstí. Muž to čekal a na poslední chvíli ho strhl zpátky.

„Blázníš! Chceš se zabít! Ty nevíš, že trpíš gravitací?!“

Když se uklidnil, pokynul Martinovi, že může mluvit.

Ale ten ho dávno nevnímal. Upřeně hleděl do levé brány na chlapce s batůžkem. Tváře měl červené a v očích náznaky slz.

„Jirko!“ zavolal. „Jirko! To jsem já, Martin! Přišel jsem za tebou!“

Brankář ztuhl a ohlédl se směrem, odkud slyšel jemu tak známý hlas. V tu chvíli se přiblížil jeden útočník a vstřelil gól.

Naráz se všichni rozešli ke svým stolcům.

Až na chlapce v bráně. Ten nevěřičně hleděl směrem k Martinovi.

Martin pokračoval: „Nemůžeš mě vidět, Jirko, jenom slyšet! Já tě neslyším, ale pouze vidím.“

Jirka kývl.

Martin ho sledoval a hledal slova.

„Moc času ti nezbyvá hochu,“ řekl muž s knihou.

Martin sebou škubl.

„Jirko! Je mi hrozně líto, co se stalo. Kdybych věděl, že se míč odrazí, nikdy bych do něj nekopl...“

Jirka se usmál a mávl rukou.

„Jak rád bych si s tebou zahrál, tady na tom hřišti, ale nejde to.“

Jirka zase kývl.

„Zlobíš se moc?“

Tentokrát Jirka rázně zavrtěl hlavou. Zvedl obě paže a kroutil i s rukama.

„Máš se tu dobře?“ zeptal se Martin.

Jirka sevřel prsty pravé ruky, přiložil je k ústům a jakoby poslal pusou. Potom pažemi obkroužil kolem dokola a totéž opakoval.

„Já se za celý rok na míč ani nemrkl!“ řekl Martin odevzdaně. „Pořád na to musím myslet! Nemůžu spát! Slyším ty brzdy! A vidím tě, jak tam ležíš!“ vykřikl.

Jirka reagoval po svém. Zaťukal rukou na čelo. Ukázal rozhodně na Martina, potom na jeho kopačky a několikrát hlavou pokýval. Jako kdyby mu naznačoval, aby hrál.

Tentokrát se usmál Martin, který to pochopil.

„Opravdu? Nebude ti to vadit?“

Jirka jakoby si chtěl hlavu ukroutit.

Martin ukázal na batůžek, který měl Jirka na zádech: „Co máš v tom batůžku?“ zeptal se zvědavě.

Jirka jediným zatáhnutím povolil zip a batůžek se ocitnul na zemi. Objevila se křídla.

„Ty máš křídla? No to je super...“

Otočil se k muži.

„On má křídla...“ neudržel se a zatleskal. „Je anděl?“

„Je, protože si to zaslouží.“

Jirka se náhle odrazil a třepotavými pohyby křídel se vznesl dobrých deset metrů kolmo vzhůru. Potom křídla přikrčil, vytvořil z nich kapsy, jak to umí jenom holubi, a krouživým letem se snesl zpátky dolů. Měkce dopadl, usmál se a rozšafně se uklonil směrem k Martinovi.

Martin divoce zatleskal. Potom pravou pěstí narážel do levé dlaně. Když přestal, ohlédl se zpátky.

„Chtěl bych tu zůstat!“ řekl.

To muž rázně zamítl.

„Ne! To nejde!“

„Alespoň na pár dní...“

„Ne! Vždycky je lepší být tam! Zapomněl jsi na svou mámu? Nechápeš, že by o tebe měla strach?“

„Však já vím,“ zastyděl se Martin. „Jsem hlupák, ale zahrál bych si aspoň jeden zápas...“ prosil.

„Tvůj čas vypršel!“ řekl nekompromisně muž. „A navíc, jednoho Martina tu už máme.“

„Opravdu?“ podivil se Martin. „A taky hraje fotbal?“

„Co tě nemá, stará se o koně. Tak a teď se rychle rozluč s Jirkou.“

Ten stále ještě hleděl k místu, kde stál Martin. Možná dokonce slyšel, co si ti dva povídají.

„Jirko!“ vykřikl Martin. „Už se musím vrátit! Nevím jak se rozloučit. Měj se moc dobře.“

Jirka kývl a váhavě zvedl ruku na pozdrav. Zaraženě se díval. Náhle se svalil na zem a začal si rychle rozvazovat tkaničky u kopaček. Martin na něj koukal jako u vytržení. Jirka začal gestikulovat jako smyslů zbavený. Ukazoval na kopačky, na Martina a na jeho kopačky.

Martinovi došlo. I on si rychle vyzul ty svoje, svázal je tkaničkami a napřímil se zrovna ve chvíli, kdy přilétly ty od Jirky. Napřáhl se...

„Ne! To musím já!“ Přerušil ho muž. „Od tebe by nebyly vidět!“ Vzal je Martinovi z rukou a odhodil je k Jirkovi.

„Čas se naplnil!“ řekl muž netrpělivě.

Martin s Jirkovými kopačkami se přiblížil těsně ke dveřím a ještě než se od nich odvrátil, naposledy zavolal: „Jirko, jsi pořád můj nejlepší kamarád! A vždycky budeš!“

Zvedl ruku na pozdrav.

Jirka měl obě paže vztyčené a ruce střídavě svíral a rozevíral. S tím svým úsměvem ve tváři. Vykřikoval něco, co Martin neslyšel.

Dveře se zavřely.

Martin si kopačky rychle obul. Byly měkké a pružné, lehoučké jako pírkó. Vůbec je necítil na nohou. Doprovázen dobrým mužem s knihou směřoval tam, odkud přišel. Se slzami v očích.

„Všechno je moje vina,“ vyčítal si.

„Ne!“ Muž se k němu obrátil a pohladil ho po vlasech. „Co se mělo stát, stalo se. Od doby, co je Jirka tady nahoře, děti absolutně přestaly zlobit. Jirka je během jednoho týdne všechny zbláznil do fotbalu. Nevšiml sis? Teprve když mu někdo vstřelí gól, mohou zasednout k jídlu. Tak to zařídil. A nebudeš mi věřit, vychází jim to v průměru asi po třech hodinách...“

Martin se zachichotal.

Pak zvažněl a ukázal na knihu, kterou muž za celou dobu neodložil.

„Co je v té knize? Pořád ji držíš...“

„To je kniha moudrosti,“ odpověděl muž. „Chceš se podívat?“

Martin kývl. Muž mu knihu podal. Martin zalistoval. Pochybovačně přitom kroutil hlavou.

„Já tam nic nevidím,“ řekl a s poděkováním knihu vrátil.

„To se musíš dívat pozorně,“ napomenul ho muž. „Třeba tady, podívej,“ ukázal Martinovi knihu s nalistovanou stránkou. Martin se znovu zadíval, a měl dojem, že mu tam právě teď naskákala písmenka.

„Teď to tam vidím, opravdu,“ řekl radostně a začal citovat: „Před svým svědomím...“

Když dočetl, trochu se začervenál.

„To je pro mě...“ zašeptal.

„Možná,“ usmál se muž a vzal si knihu zpátky k sobě.

Pomaloučku se přiblížili k brance.

Martin se rozloučil, protáhl se, zamknul za sebou a klíček vložil opět do teploty.

„Jirka ti vzkazuje, že musíš hrát ve fotbalovém oddíle. Ještě před prázdninami, když bude nábor, se máš přihlásit.“

„Taky že to udělám,“ přisvědčil Martin. „Za všechno děkuji.“

„Není zač. Teď už běž, nemusíš se bát, budu tě jistit.“

Ještě než si Martin stoupl na žebřík, naposledy se zeptal.

„Jsi Petr?“

„Jsem.“

„Bude hezky?“

„Bude.“

A bylo.

Martin se zachytil žebříku. Vůbec se nebál. Bylo bezvětří a žebřík se jen tak ledabylo pohupoval. Jako loďka mezi vlnami.

Dole byl cobydup. Klíček položil zpět na talířek. Prolezl oknem, opět se převlékl a šup zpátky do postele. Už bylo k ránu. Jen tak ležel, oči upřené do stropu.

Spřádal plány.

Vyhlásí turnaj. Ještě tenhle týden obejde všechny kluky v ulici. Sestaví jedenáctku. Do brány půjde František. Vždycky Jirku obdivoval. Je sice menší, ale o to mrštnější a neobyčejně vychytralý. Do útoku se mnou Saša. Ten když se rozjede, nic ho nezastaví. A na

centr jedině Roman. On vždycky dokáže zachovat chladnou hlavu. Bude rozdávat přihrávky elegantně, jako navštívenky... Když ti druhý odpustí, můžeš ho mít čisté...

Než usnul, rozhodl se Martin, že zkusí přemluvit i Sašu, Romana a Františka, aby se přihlásili do klubu s ním.

Maminka ho vzbudila jako obvykle. Musí do školy. Než se vydrápal z postele, srovnával si všechno v hlavě. Co to bylo? Rozhodl se, jak mu napověděl hlas. Ovšem jestli to skutečně udělal, si nebyl jist. Zdálo se mu to všechno strašně nepravděpodobné.

Kopačky!

Ztuhl a naskočila mu opět husí kůži. Otevřel oči. Jasná zář se linula zpod postele. V mžiku klečel na koberci a držel je v rukou. Slunečním kovovým leskem ozářené...

Za oknem ležel zvadlý petrklíč.

Odpočinek v lese

/Červen 1976 / 20.+ 2016/

Setkal jsem se s ním v roce 1966, při návratu z podnikového zájezdu v Olomouci, na okraji Žďárských vrchů.

Nechali jsme za sebou krásné jeřáby, které mnoho kilometrů lemovaly silnici, a ocitli jsme se v lesích. Hluboko mezi lesy se nám porouchal autobus. Řidič byl nucen na delší dobu zastavit a autobus opravit. Nebylo to milé, ale na druhou stranu; jedinečná příležitost nadýchat se čerstvého vzduchu a aktivně si odpočinout.

Šel jsem se projít.

K malému palouku v lese.

Byl ozářený odpoledním sluncem a v jeho horní polovině stál osamělý domek, ke kterému jsem vyšlapanou pěšinou zamířil.

Měl uzavřené okenice, přes které byla ještě pečlivě přibitá široká prkna, což mě zarazilo.

Napadlo mě, že majitel dům na delší čas opustil, nebo má výjimečný strach o jeho obsah...